

RÖDA KORSET AGERAR

Röda Korset agerar
i världen

RÖDA KORSET AGERAR I VÄRLDEN

Röda Korset baserar sitt internationella biståndsnätverk på sina nationella föreningar som med sina frivilliga agerar i världens alla hörn. I varje land kan bara finnas en rödakorsförening som hör till Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen (186 medlemsföreningar år 2011). Verksamheten vid katastrofer bygger i första hand på lokala resurser. Enligt principen om universalitet är alla de nationella föreningarna skyldiga att hjälpa varandra.

Det här betyder att lejonparten av rödakors- och rödahalvmånerörelsens globala insatser görs lokalt, regionalt och nationellt. Den överlägset största delen av vårt arbete kommer alltså inte fram i offentligheten, åtminstone inte i de världsomspännande medierna fastän många andra humanitära organisationer bedriver exakt motsvarande arbete inom ramen för s.k. bilateral hjälp. Trots sin stora synlighet är vårt internationella bistånd, alltså den hjälp de nationella medlemsorganisationerna ger varandra, bara en isbergstopp av all den hjälp som bär våra symboler.

Som medlem av internationella Röda Korset har Finlands Röda Kors bundit sig vid att i mån av möjlighet bistå offren för katastrofer runt om i världen och ge stöd till andra nationella föreningar när deras egna resurser eller kunnande inte räcker till. FRK stöder såväl programmen för katastrofhjälp som insatserna för återuppbyggnad och utvecklingssamarbete.

Nätverket av nationella föreningar och internationella Röda Korsets organisation garanterar tillförlitligheten i hjälpverksamheten. Biståndet frambefordras genom organisationens eget nätverk efter att dess egna sakkunniga tillsammans med myndigheterna och övriga organisationer bedömt hur mycket och vilket slag av hjälp som behövs.

Hjälpen består av:

- förnödenheter, exempelvis filter, tält, mat och mediciner
- pengar för lokala inköp av förnödenheter, för transport samt för organisering och övervakning av distributionen
- hjälparbetare, exempelvis läkare, sjukskötare, experter på transport och lagring, ekonomiadministratörer och organisationsarbetare
- eller kombinationer av allt detta, såsom kliniker, fältsjukhus och vattenreningsenheter.

Katastrofhjälp ges som svar på internationella Röda Korsets (antingen Kommittén eller Federationen) appeller, i undantagsfall som svar på vädjan direkt från en enskild nationell förening. FRKs princip är att gå via Kommittén och Federationen. Då stärker man samtidigt den internationella rörelsen och får i gengäld stöd för planering och uppföljning av programmen. FRK kan också rikta sitt stöd tillsammans med den nationella föreningen direkt till projektet i fråga. Biståndet transporteras fram i samverkan med den lokala nationella föreningen. Förutom att hjälpa de behövande är målet att stärka de nationella föreningarna så att de framdeles allt bättre kan hjälpa människorna i sitt eget land.

Ständig beredskap för internationell hjälp

För att kunna upprätthålla sin beredskap för internationell hjälp samlar FRK kontinuerligt in medel för biståndsverksamhet, utbildar hjälparbetarna och håller sig med ett beredskapslager av förnödenheter och med en insamlingsorganisation som är i ständig beredskap.

Katastroffonden och finansiering av övrig internationell hjälp

Pengarna till den internationella FRK-hjälpen kommer via katastroffonden från privata givare, av statsanslagen för humanitärt bistånd, av medlen för verksamhet i medborgarorganisationer och i stigande grad från Europeiska unionen.

Katastroffonden är den ekonomiska grundpelaren för FRKs hjälpberedskap. De pengar som samlas in till fonden används för aktioner som kräver snabb reaktionsförmåga, för långsiktiga program och för nationell krishjälp. Till fonden samlas även kontinuerligt in medel som inte är bundna vid något visst ändamål. Då kan man förutom snabbt nå fram med hjälpen också genomföra den opartiskt och självständigt. Vid stora katastrofer kan man också samla in medel som har öronmärkts för vissa insatser. Så skedde bl.a. i samband med tsunamikatastrofen i Sydostasien och jordbävningen på Haiti.

FRKs återanvändningsvaruhus, Kontti, samlar också in både pengar och kläder för internationell hjälp. 25 procent av Kontti-centralernas intäkter överförs till katastroffonden.

Den internationella FRK-hjälpen uppgick år 2009 till 40,2 miljoner euro. Av det var 66 % katastrofhjälp och 34 % utvecklingssamarbete. FRKs andel av finansieringen var 38 %, Finska statens 57 % och EU:s 5 %.

Logistikcentral

FRKs logistikcentral ligger i Kalkku i Tammerfors. Centralen sköter anskaffningen, lagringen och transporten av förnödenheter. I det cirka 4 800 kvadratmeter stora lagerrummet finns leveransfärdigt material, såsom tält, filter och kläder. Tillbehören inhandlas eller fås som gåva.

Den materiella hjälpen (t.ex. filter, presenningar, tält och mat) skaffas så nära katastrofområdet som möjligt och levereras till mottagarlandets rödakorsförening där de lagras och distribueras till behövande. Logistikcentralen följer också här kvaliteten på förnödenheterna och transporten från leverantören till den behövande. Transporten sker från fall till fall med flyg, lastbil, tåg eller sjövägen.

I logistikcentralen förvaras även de s.k. ERU-enheterna (Emergency Response Unit) dvs. de iordningställda fältsjukhusen och klinikerna med logistik-, distributions- och nödinkvarteringsenheter samt tillhörande kommunikations-, vatten- transportmoduler. Tillbehören skaffas av många olika leverantörer och sätts ihop till ändamålsenliga enheter på eget initiativ. ERU är leveransklart inom 24 timmar efter det officiell begäran om hjälp tagits emot.

Klädsändningarna består uteslutande av rena, hela och ändamålsenliga klädesplagg som har färdigt sorterats i egna balar. Tack vare den noggranna märkningen av sorteringen och balarna vet mottagaren genast vad för slags kläder balarna innehåller. Då kan utdelningen skötas flexibelt och efter behov.

Internationella personreserven

FRK sänder ut hjälparbetare för olika internationella uppdrag på begäran av Federationen eller Kommittén enligt avtal som de nationella föreningarna har ingått. Meningen är att rödakors- och rödahalvmåneprogrammen i allt högre grad ska bygga på lokala resurser. Därför har man börjat utbilda hjälparbetare i de områden som ofta drabbas av katastrofer. Därigenom kan man minska på de utländska medarbetarnas andel samtidigt som deras roll förändrats från aktörens till stödjarens.

Antalet hjälparbetare som FRK årligen sänder ut varierar stort allt efter kriserna och katastroferna. När FRK levererar ett helt fältsjukhus till något katastrofområde behövs alltid en stor och kompetent personal som kan montera upp och driva i gång sjukhuset.

Jordbävningen på Haiti 2010 utlöste den genom tiderna största ERU-hjälpaktionen för FRK. Till landet skickades en mobil hälsoklinik, ett kirurgiskt fältsjukhus i samarbete med Tysklands Röda Kors, en distributionsenhet tillsammans med Frankrikes Röda Kors samt en specialenhet för nödinkvartering. År 2010 tjänstgjorde i olika repriser sammanlagt 139 finländska hjälparbetare på Haiti. FRKs sjukvårdsenheter vårdade över 100 000 patienter och till Haiti levererades drygt 150 ton förnödenheter.

I januari 2011 ingick följande enheter i FRKs katastrofberedskap: en stationär hälsoklinik, en mobil hälsoklinik, ett fältsjukhus, ett kirurgiskt fältsjukhus, en distributionsenhet, en logistikenhet och en 10k nödinkvarteringsenhet (förkortningen 10k är det engelska sättet för att ange i siffror att en enhet är avsedd för logi av tiotusen människor). Under arbete är också ett särskilt evakueringssjukhus som ska installeras i ett Finnairs flygplan i samarbete med Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt.

Genast när en enhet sänds ut i världen skaffas finansiering för att göra i ordning följande motsvarande enhet med tillhörande apparatur och utrustning. Till exempel just i januari efter Haiti var de nya hälsovårdsenheterna fortfarande under konstruktion.

De bilaterala utvecklingsprogram i Sri Lanka och Thailand som startades efter katastroffasen av tsunamin avslutades i praktiken i slutet av år 2010. Likaså har FRKs omfattande tsunamiprogram med konsekvenser här hemma och internationellt avslutats.

Delegatavtalen under 2000-talet har legat vid 140 i medeltal per år. FRKs biståndsarbetare hör till internationella personreserven som i dag omfattar närmare 1 000 personer. Hälften av dem representerar hälsovården, andra stora branscher är ekonomiadministration, information och logistik. Av reservisterna krävs god och lämplig utbildning, språkkunskap, gedigen yrkesskicklighet och minst tre års men helst fem års arbetserfarenhet. På den veckolånga grundkursen får de bekanta sig med Röda Korsets verksamhetsprinciper och organisationsstruktur. Kursen är en förutsättning för internationella hjälpuppdrag, och den anordnas i regel varje år, ansökningsblanketter har lagts ut på nätet under www.redcross.fi.

Efter grundkursen ordnas varje år även flera kompletteringskurser för reservens medlemmar. För att kunna medverka i en ERU-katastrofenhet måste man gå en särskild ERU-grundutbildning. I början av år 2011 fanns cirka 400 ERU-utbildade.

Katastrofhjälp

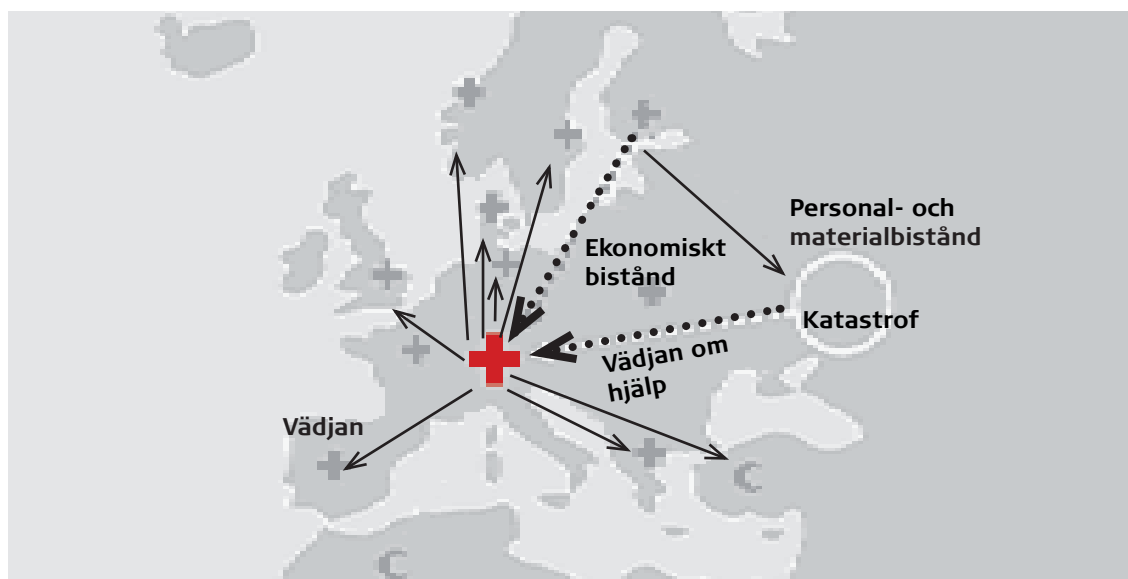
FRK deltar allt efter sina resurser i Federationens och Kommitténs biståndsprogram utifrån vädjan. Varje vädjan FRK får granskas på centralbyrån. Beslutet fattas av generalsekreteraren på föredragning av teamet för internationellt bistånd som svarar för genomförandet.

Avsikten med katastrofhjälp är att bistå offren för konflikter och katastrofer. Efter den omedelbara nödhjälpen koncentreras hjälpinsatserna på återuppbyggnad och på människornas förmåga att klara sig på egen hand. Samtidigt försöker man stärka sådana nationella föreningar som inte ännu i tillräcklig utsträckning förmår möta de humanitära behoven i sitt eget område.

FRK har aktivt utvecklat enheterna för katastrofberedskap och gått i spetsen för utvecklingen också inom hela rödakorsrörelsen. De nya FRK-klinikerna togs första gången i bruk i Albanien och Kosovo år 1999. Efter det har ERU-kliniker och sjukhus levererats så gott som varje år: till Indien, Iran, Sri Lanka, Kenya, Pakistan vid fyra repriser, Zimbabwe, Chile och till Haiti fyra enheter samtidigt.

Innan enheterna för akuthjälp döptes om till ERU på 1990-talet, hade FRK redan sänt ut till exempel enheter för krigskirurgi. FRK första ERU-leverans var ett fält-sjukhus som skickades redan år 1877 med anledning av det ryskturkiska kriget.

Så här når hjälpen fram

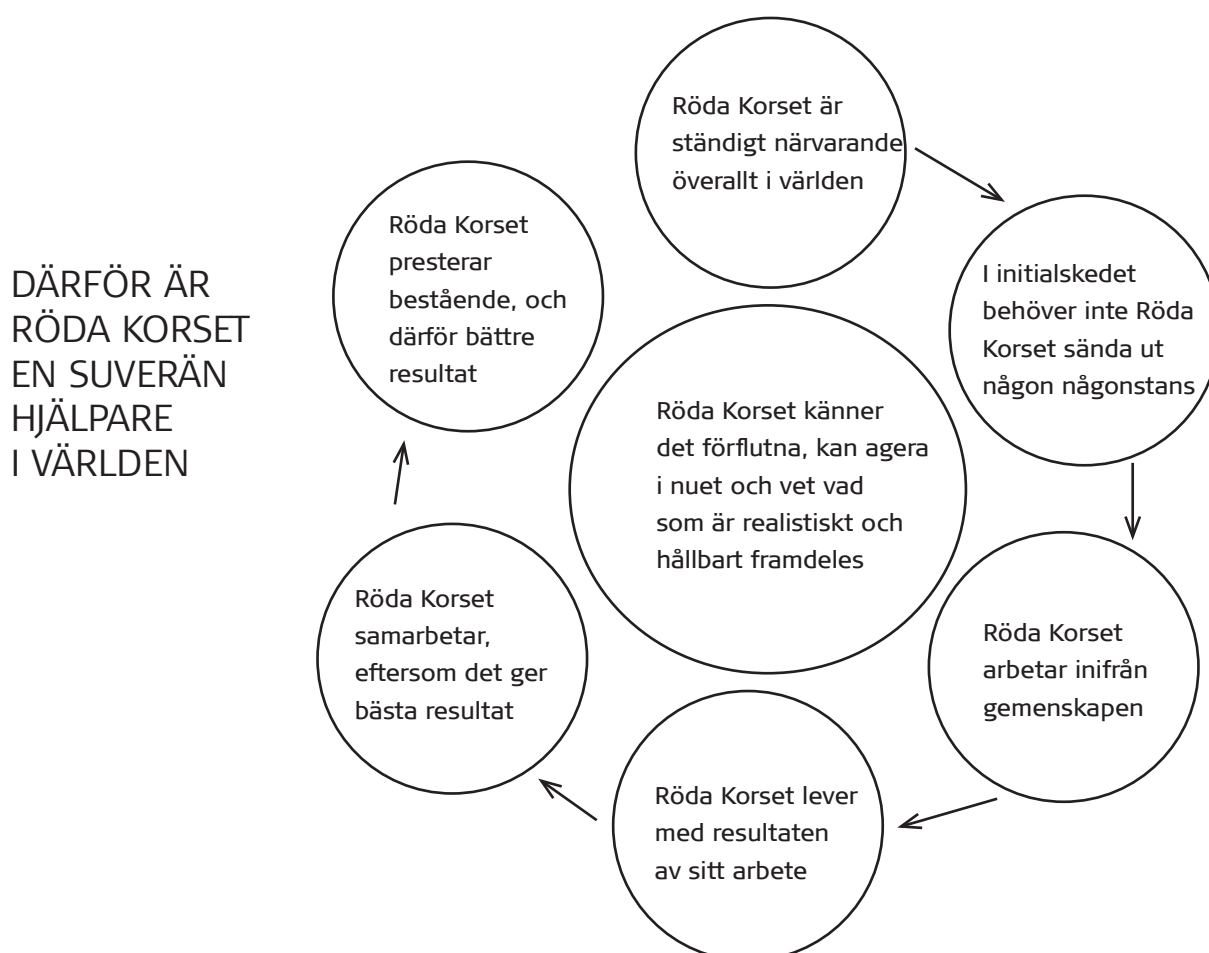
1. Den lokala rödakors- eller rödahalvmåneföreningen i det katastrofdrabbade området reder ut hjälpbehovet själv eller tillsammans med utomstående sakkunniga och sänder begäran om bistånd till Röda Korset i Genève.
2. Internationella Röda Korset ser över begäran och sänder en vädjan till andra nationella rödakorsföreningar. Vädjan innehåller en detaljerad utredning av behovet och slaget av hjälp.
3. Finlands Röda Kors och de övriga rödakors- och rödahalvmåneföreningarna meddelar Genève vad de kan bidra med. Det vill säga hur förnödenheterna kommer att transporteras, när hjälparbetarna kan åka i väg och för vilket ändamål och hur mycket pengar de kommer att sända.
4. Biståndet inleds omedelbart när åtgärderna har godkänts i Genève. På det sättet kan man försäkra sig om att katastrofoffren får den hjälp de behöver. Den materiella hjälpen och personalen sänds direkt till katastrofområdet, penninghjälpen går via Genève. Bistandsarbetarna förbereds för uppdragen redan innan de ger sig i väg från Helsingfors, och i vissa fall även i Genève och i regionaldelegationen.
5. Försändelsen övervakas i alla skeden tills den nått fram. Varuhjälpen exempelvis registreras vid leveransen, under transporten, vid mellanlagringen, slutförvaringen och utdelningen. Att förnödenheterna verkligen gått till dem de är avsedda kontrolleras ytterligare efter distributionen och rapporteras både till Genève och biståndsgivarna. Utdelningen sköts av den lokala rödakorsföreningen och medar-betare från internationella Röda Korset, och numera också av en egen FRK-enhet.
6. De lokala rödakors- och rödahalvmåneföreningarna utvecklar ständigt hjälpberedskapen både hos sina egna frivilligarbetare och på bosättningsområden. Inter-nationella Röda Korset stöder arbetet. Ur detta har vuxit fram ett världsomspännande biståndsnätverk.
7. Vid FRKs centralbyrå följer planerarna av den internationella hjälpen hur projektet framskrider och rapporterar både till givarna och finansörerna. Även delegaterna går efter avslutat uppdrag genom sina erfarenheter. Tack vare allt detta kan FRK bidra med en allt effektivare och högklassigare medverkan i den internationella kedjan av hjälp.

Utvecklingssamarbete: Starkare lokalsamhällen och ett effektivare Röda Kors

Röda Korsets utvecklingssamarbete har två målsättningar: Att förbättra de mest utsattas levnadsförhållanden och deras förmåga att klara av kriser samt utveckla Röda Korsets verksamhet och organisation globalt. Därigenom stöder Röda Korset utvecklingen i sina systerföreningar – rödakors- och rödahalvmåneföreningarna – och stärker lokalsamhällenas katastrofberedskap och den gemenskapsbaserade hälsovården.

Rödakors- och rödahalvmånerörelsens roll inom långsiktigt utvecklingssamarbete är unik eftersom organisationen i princip inte behöver sända i väg någon någonstans för att hjälpa. De frivilliga bor permanent i sina egna gemenskaper som fullvärdiga medlemmar. Finlands Röda Kors stöder sig i sina egna utvecklingsprogram alltid på den nationella förenigens sakkunskap och hjälp, och arbetar på gräsrotsnivå med hjälp av sina egna frivilliga.

Det här betyder att de som gör arbetet känner till gemenskapernas förflutna, de realistiska möjligheterna i nuet och vad som uppriktigt sett håller för framtiden. Eftersom de lever med resultaten av sitt arbete, är de redan från början inställda på att deras insatser är hållbara och genuint inriktade mot de rätta behoven.

Exempel på projekt för utvecklingssamarbete

Projektet för matsäkerhet i Swazilands Röda Kors	Målet med projektet är att öka lokalsamhällenas beredskap för nationella katastrofer, såsom hiv/aids och tor-ka, minska utsattheten bland hushållen och förbättra matförsörjningen och tillgången på mat. Tanken är ock-så att starta välbeprövade bakgårdsträdgårdar i nya områden och ge utbildning i jordbruk och matlagning. Tack vare projektet slår inte torkan lika hårt mot mat-säkerheten samtidigt som gemenskapernas inkomster från matproduktion och jordbruk ökar på ett hållbart sätt i målområdet. De gemenskaper som har det svårt och de människor som lider av hiv/aids kan med hjälp av mångsidig föda allt bättre övervinna osäkerheten i matförsörjningen, sjukdomar och fattigdom. Hemvården och stödet för de hiv-smittade utvidgas, diskrimineringen och stigmatiseringen av dem motarbetas.
Utveckling av hälsovård och aktionsberedskap i Somalias Röda Halvmåne	Målet för det integrerade hälsovårdsprogram som pågår i Somaliland i Somalia är att stärka de förebyggande, hälsofrämjande och terapeutiska färdigheterna på klini-kerna för mödra- och barnvård, i arbetet bland gemen-skaperna och i de mobila klinikernas verksamhet. Me-ningen är också att stärka Somalias Röda Halvmånes egen hälsovårdsverksamhet i gemenskaperna genom att ta med hälsovårdsutbildade frivilliga i allt större ut-sträckning. Hälsoprogrammet har integrerats i den na-tionella föreningens hiv/aidsprevention, vaccinerings-program, PHAST-verksamhet (Public Health Action Sup-port Team) och katastrofberedskap. Hälsovårds- och beredskapspersonalen deltar i samma utbildningar. FRK bidrar med stöd till sex hälsokliniker i Somalia.
Utveckling av katastrof- och aktionsberedskap i Tadzjikistans Röda Halvmåne	Med projektet vill man stödja Tadzjikistans Röda Halvmånes katastrofberedskap och föreningsutveckling. Under projektets gång inrättas nya frivilliga beredskaps-grupper och utbildas de som finns samt kartläggs, utvecklas och upprätthålls lokalavdelningarnas aktionsberedskap. De regionala beredskapscentralerna utvecklas och samtidigt tas fram frivilligprojekt för att förebygga naturolyckor, såsom plantering av träd, dikning och förstärkning av flodbankar. Dessutom ges stöd till ut-veckling av medelsanskaffning och ekonomiförvaltning i landets Röda Halvmåne och genomförs informations-kampanjer för olika befolkningsgrupper

Se färskare exempel på FRKs hjälpverksamhet på www.redcross.fi

Avdelningen en del av den internationella hjälpverksamheten

FRKs distrikt och avdelningar bildar en länk i kedjan av internationell hjälp och Röda Korsets utvecklingsarbete. Vi gör samma rödakorsarbete här hemma som våra systerföreningar ute i världen. Verksamheten bygger på samma grundprinciper och internationella strategier. Den aktiva medarbetaren från rödakors- eller rödahalvmåneföreningens lokalavdelning är oftast först på plats när hjälp behövs. Därför har vi mycket att lära av varandra. Röda Korsets nätverk möjliggör en effektiv fördelning av resurser (finansiering, förnödenheter, teknik och t.ex. kunnande) vilket är till fördel för alla utsatta.

Distrikten och avdelningarna är en viktig resurs i den internationella hjälpen. Deras värde kommer fram speciellt när medel samlas in till katastroffonden och när det informeras om Röda Korsets internationella hjälpverksamhet. Avdelningarna kan också stå i kontakt med samarbetsdistrikten eller avdelningarna i övriga nationella föreningar. Via avdelningarna kan man ta steget till hjälparbetare, och hjälparbetarna i sin tur kan berika avdelningarnas arbete genom sina erfarenheter.

Hungerdagen och andra insamlingar för Katastroffonden som genomförs av frivilliga är en garanti för att hjälpen inte bara når snabbt fram utan att den också sker opartiskt och självständigt. Tack vare avdelningarnas frivilliga insamlare kan också katastroffondens årliga insamlingskostnader pressas ner på en nivå som ingen annan relevant humanitär aktör här hemma klarar av. Enligt Helsingin Sanomats undersökning i december 2010 går 65–85 procent av de övriga organisationernas insamlingsmedel till angivet ändamål. Av alla de medel som åren 1999–2009 har samlats in till Finlands Röda Kors katastroffond har i snitt 89 procent nått fram dit de skulle och bara 11 procent har gått till insamlingskostnader.

Även avdelningarna arrangerar insamlingar av förnödenheter, vanligen kläder, till katastrofflagret och insamling av varor till Kontti-centralerna. Det här kräver att man i förväg kommer överens med logistikcentralen i Kalkku eller med Kontti-centralen i fråga. Då kan insamlingen inriktas just på det som man i första hand behöver.

I Finland är stödet från allmänheten – inte bara det ekonomiska utan också det moraliska – en grundförutsättning för att Röda Korset kan agera såväl här hemma som utomlands. Avdelningens betydelse som en lokal länk i Röda Korsets internationella biståndskedja framhävs när människor möter varandra, när man vill sprida kunskap om humana värderingar, fördjupa den allmänna kännedomen, engagera sig för internationell samhörighet och stödja frivilligheten.

Förenklat sagt innebär Röda Korsets kedja av hjälp att bidraget från en enskild givare i Finland hjälper en enskild behövande på andra sidan jordklotet. Röda Korset är i kedjan den som når fram med hjälpen från människa till människa.

Avdelningen som lokal länk i den internationella biståndskedjan kan bland annat betyda att

- avdelningen förmedlar och sprider kunskap om Röda Korsets principer och internationella verksamhet. Som resurspersoner kan också fungera de lokala personreservsmedlemmar som har deltagit i internationella uppdrag.
- avdelningen har en studiecirkel som exempelvis genom att följa nyheterna studerar utvecklingen i en aktuell världsdel och skaffar bakgrundsfakta från rödakorskällor (t.ex. Federationens och Kommitténs webbsidor). Resultaten kan utnyttjas för information i bl.a. väggtidningar, i kolumner i lokalpressen, i egen medlemsinformation, vid skolbesök och som stöd vid insamlingar.
- avdelningen kan knyta vänskapsband med till exempel en annan nationell förenings första hjälpen-grupp som är verksam på en ort av ungefär samma storlek, och utbyta erfarenheter av verksamheten. Om samarbetet görs en projektplan som presenteras i ett medlemscirkulär. Vill man börja med ett sådant samarbete, är det bra att först kontakta centralbyråns internationella team.
- avdelningen planerar och genomför effektiva insamlingskampanjer på sin egen ort. Medlemmarna och allmänheten informeras om hur insamlingen har lyckats och hur hjälpen har nått fram.
- avdelningen agerar lokalt men tänker vidsynt.